

Coperta colecției :
MIRCEA RĂBINSCHI

1980
BUCUREȘTI, PIAȚA SCINTEII 1

792.07

R 62

MARIUS ROBESCU

AUTORI ȘI SPECTACOLE

(1970 — 1980)

27874

EDITURA EMINESCU

Suhovo-Kobilin

A MURIT TARELKIN !

Un spectacol remarcabil din toate punctele de vedere a prezentat Teatrul de Stat din Tirgu-Mureș (în cadrul *Colocviului regizorilor din teatrele dramatice* ținut recent la Birlad) cu piesa, farsă în trei acte, *A murit Tarelkin !* de Suhovo-Kobilin. Gheorghe Harag, autorul spectacolului, este fără îndoială unul din cei mai importanți regizori ai noștri în momentul de față, comparabil cu Liviu Ciulei prin maturitate artistică și spirit de finețe. Reprezentația sa se bazează pe lectura în profunzime a unui text clasic (nu foarte celebru), o lectură teatrală *cultivată*, ce-i dictează fără greș mijloacele de expresie. Situația imaginată este tipică pentru literatura rusă din sec. XIX : un funcționar umil, Tarelkin, ca să se răzbune pe șefii lui, pune la cale propria-i dispariție. Impostorul e însă descoperit și chinuit amarnic la poliție, întimplarea sfârșindu-se rău pentru el. Simplă, lucrarea lui Suhovo-Kobilin nu este mai puțin eminentă datorită analizei sociale pe care o izbutește. Cît despre Gheorghe Harag, a știut să descifreze contemporan și să înfățișeze superior pe scenă două aspecte esențiale și corelate ale aceleiași lumi. Mai întii tabloul „subteranei“, bîrlogul sordid al lui Tarelkin, iluminat cu lumînări de seu (bizara tentativă pe care o face eroul pare emanația efectivă, în gândurile sale, a mediului pestilențial unde își duce zilele) iar în al doilea rînd, mecanismul represiv căruia îi cade victimă individul exasperat. Asupra acestui din urmă aspect, mai ales, se insistă în spectacol, făcîndu-i-se analiza spectrală. Pitorescul ciomăgaș Raspliev și ciracii lui sînt supervizați de comisarul șef, închipuit ca un asasin stereotip și rece, pe deasupra tuturor plutind masca albă, impersonală, a tehnicianului care minuieste sertarele cu fișe. În sfîrșit,

silueta uriașă și barba compactă a generalului Varravin, omniprezent, personifică dominația de clasă. Într-un final antologic, pinza decorului se prăbușește peste întreaga viermuială de nevoiași, escroci, polițai și profitori. Toată această lume continuă să se miște cu „capul în sac“, ca o singură ființă absurdă, un miriapod înfricoșător. Dincolo de viziunea personală pe care o impune (pe de-a-ntregul coerentă și motivată organic) Gheorghe Harag se dovedește și un maestru al lucrului cu actorii (ce-i drept, aproape toți foarte buni). Desenînd în registru expresionist profilul și ghearele de pasăre ale omului famelic, sugerînd gîndurile semi-demente care-i dospesc în creier, Aurel Ștefănescu în Tarelkin se recomandă din categoria rarilor artiști — colaboratori ideali ai intențiilor regizorale. Admirabil, de asemenea, Mihai Gingulescu în Varravin, un Guliver fără scrupule într-o lume de pigmei. Strălucită, complexă, isterică și — în unele momente — obositoare, interpretarea lui Ion Fiscuteanu în rolul lui Raspliev. Dimpotrivă, calculată, metalică, pregnantă, evoluția lui Cornel Popescu — un comisar șef de precoce concepție fascistă. Însă în întreaga ei componentă distribuția merită menționată și felicitată. Colaborarea scenografului Dan Jitianu adaugă încă un merit acestei izbutite realizări.